

MEMORANDUM AAN DE NIEUWE REGERING

De Nationale Hoge Raad voor Personen met een Handicap (NHRPH) wenst in het bijzonder de aandacht van de nieuwe regering te vragen voor volgende punten, die in een eerste hoofdstuk op een algemene wijze worden aangehaald en in een tweede hoofdstuk specifiek worden toegelicht.

Hoofdstuk I

STANDPUNTEN:

De NHRPH vraagt een transversale benadering van de handicap: op alle domeinen en beleidsniveaus moet er rekening gehouden worden met de specifieke behoeften van de personen met een handicap, zodat ze hun rechten en plichten zelfstandig kunnen uitoefenen en ten volle aan het sociale, economische, politieke, culturele en sportieve leven kunnen deelnemen.

Alle overheidsniveaus in België hebben de plicht de personen met een handicap op alle overheidsniveaus te betrekken bij alle denk- en beslissingsprocessen die hen betreffen. De bevoegde overheid moet hen in staat stellen hun rol te vervullen.

De NHRPH vindt het essentieel alle beleidsmakers te wijzen op hun onvoorwaardelijke maatschappelijke verantwoordelijkheid tegenover de inclusie van personen met een handicap in alle aspecten van het leven.

Het Verdrag van de Verenigde Naties betreffende de rechten van de personen met een handicap, door België geratificeerd op 2 juli 2009, legt de lidstaten het volgende op:

- alle grondrechten en fundamentele vrijheden van de personen met een handicap te respecteren en de inclusie van personen met een handicap te ondersteunen
  - op alle vlakken van het leven
  - door alle omgevingsgebonden obstakels die personen met een handicap uitsluiten van het maatschappelijk, economisch, beleids- en cultuurleven uit de weg te ruimen
  - maar ook door hun een toereikende toegang te verzekeren tot bestaansmiddelen, goederen en diensten
  - zodat ze zelfstandig en onafhankelijk van anderen hun eigen levenskeuzes kunnen maken
- de personen met een handicap te betrekken bij de denk- en beslissingsprocedures van beleidsprogramma's, strategieën en acties die betrekking op hen hebben.

De Europese Unie zelf heeft voor de volgende 10 jaar een tewerkstellingsstrategie en een behoefte-integratieplan voor de personen met een handicap vastgelegd die bindend zijn voor alle lidstaten.

1. Mensenrechten van de personen met een handicap:

- Toepassing op korte termijn van het Internationale Verdrag ter bescherming van de rechten van Personen met een Handicap en het hieraan toegevoegde facultatieve protocol.
  - i. Installatie van mechanismes ter ondersteuning van de implementatie en opvolging van het Verdrag.
  - ii. Deelname van de personen met een handicap aan de denk- en beslissingsprocedure

In deze context zijn de NHRPH en het Belgian Disability Forum (BDF) evidente en noodzakelijke partners die als dusdanig dienen te worden erkend en ondersteund.

2. Justitie en gelijkheid: de persoon met een handicap is een volwaardig burger:

- Erkenning van de volledige rechtsbekwaamheid van iedere persoon met een handicap, ongeacht of de handicap van lichamelijke of mentale aard is: zoals alle andere burgers is de persoon met een handicap drager van rechten en plichten. De wet en de rechtspraak mogen de draagwijdte ervan niet beperken.
- Ondersteunen van de uitoefening van de rechtsbekwaamheid door alle personen met een handicap, met als doelstelling de benadering die uitgewerkt is in artikel 12 van het Verdrag.
- Voorzien van medische en sociale ondersteuning voor gevangenen met een geestesstoornis.
- Noodzaak van onmiddellijke amendering van de wetten van 21 en 26 april 2007 inzake de internering van personen met een geestesstoornis en de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank, en dat vóór hun inwerkingtreding op 1 februari 2012.

3. Waardigheid van de personen met een handicap: een waardig inkomen verzekeren

- De NHRPH onderstreept de absolute noodzaak dat het federale niveau de persoon met een handicap een waardig inkomen verzekert.
- De NHRPH steunt de hervorming van het stelsel van de tegemoetkomingen aan personen met een handicap die er moet toe leiden dat mensen boven de armoedegrens uitkomen en een toereikend minimuminkomen ontvangen, met inachtnaam van hun levensomstandigheden en de noden die die met zich meebrengen. De NHRPH benadrukt de noodzaak van het integreren van de specifieke behoeften van personen met een handicap in alle beleidsprogramma's voor de strijd tegen armoede en voor maatschappelijke inclusie.

4. Recht op arbeid en vorming voor personen met een handicap

- In de Europese Strategie inzake Tewerkstelling 2010-2020 wordt geëist dat 75% van de actieve bevolking aan het werk is. De tewerkstelling van personen met een handicap moet daarbij extra bevorderd worden en in dat perspectief moeten aangewezen tewerkstellingsmaatregelen getroffen worden.
  - De tegemoetkomingen en de voorzieningen voor personen met een handicap moeten het inclusieproces (toegang tot en behoud van werk) ondersteunen;
  - De 'gewone' arbeidsmarkt en de aangepaste arbeidsmarkt moeten elkaar aanvullen. De overheden moeten de inclusie van personen met een handicap op alle niveaus van de arbeidsmarkt, de sociale economie inbegrepen, ondersteunen.
  - Personen die wegens hun handicap uitgesloten zijn van de arbeidsmarkt moeten bestaansmiddelen ontvangen en toegang hebben tot goederen en diensten ter ondersteuning van hun inclusie in de maatschappij.
- Opleidingen moeten opengesteld worden voor personen met een handicap en wanneer nodig aangepast aan hun specifieke behoeften.

5. Verzekering Geneeskundige Verzorging en Uitkering (VGUV), gelinkt aan handicap of ziekte, ongeacht de aard ervan

- Elke persoon met een handicap moet een volledige dekking van de VGUV verkrijgen.
- Het RIZIV dient op een meer doorgedreven wijze rekening te houden met de zware handicap.

6. Meer rekening houden met de behoeften van kinderen met een handicap

- De toeslagen op de kinderbijslag voor kinderen met een aandoening moeten dringend geëvalueerd worden. De nieuwe wetgeving inzake de toeslagen voor kinderen met een aandoening of handicap is van kracht sinds 01.05.2003. In de wet was een evaluatie na 2 jaar voorzien. Aangezien de nieuwe wetgeving alle leeftijdscategorieën betreft, is het noodzakelijk van snel over te gaan tot een nieuwe evaluatie. Die moet in nauwe samenwerking met de NHRPH en de sector gebeuren.

7. Mobiliteit en toegankelijkheid van alle goederen en diensten

- De reglementeringen in verband met de redelijke aanpassingen moeten toegepast worden. Ook controle is noodzakelijk en - bij niet-naleving - bestraffing.
- De personen met een handicap hebben recht op toegang tot alle goederen en diensten. In alle omstandigheden moeten zij en hun omgeving toegang kunnen hebben tot kwaliteitsvolle en financieel haalbare goederen en diensten.
- Toegang tot financiële producten en verzekeringen moet een prioriteit zijn zonder restricties.
- Het principe van de toegankelijkheidskaart volgens het beginsel van het vrije verkeer van personen met een handicap maakt momenteel het voorwerp uit van een wet- en regelgevende procedure, zowel in België als op Europees niveau. België moet die procedure proactief ondersteunen.

8. Voorzieningen bij inclusie

- Net als het stelsel van de tegemoetkomingen beantwoordt dat van de federale voorzieningen niet meer aan de behoeften van de personen met een handicap. Het stelsel moet herzien worden binnen het kader van een efficiënte ondersteuning van inclusie van personen met een handicap in het maatschappelijk leven.

9. Versterking van het secretariaat van de NHRPH

- Voor zijn transversale sensibiliseringsopdracht ten voordele van de behoefte-inclusie van de personen met een handicap op alle vlakken heeft de NHRPH meer mankracht nodig voor zijn secretariaat.

Hoofdstuk II

GEDETAILLEERDE ANALYSE VAN DE VOORSTELLEN VAN DE NHRPH

1. Mensenrechten van personen met een handicap

Het Verdrag van de Verenigde Naties moet zowel wat betreft zijn inclusieve en participatieve filosofie betreffende personen met een handicap als wat betreft de inhoud worden geïntegreerd op alle overheidsniveaus en in alle domeinen van het leven.

Artikel 33.2 van het Verdrag draagt de lidstaten op om een onafhankelijk opvolgingsmechanisme op te richten zoals bepaald in het Verdrag en dat orgaan de structurele middelen te geven die nodig zijn om volledig autonoom te kunnen functioneren.

De artikelen 33.3 en 4.3 van het Verdrag verplichten de lidstaten de personen met een handicap en hun vertegenwoordigers te betrekken bij de denk- en beslissingsprocessen van het beleid op alle domeinen die hen aangaan en op alle niveaus. België moet instaan voor die betrokkenheid en voor de volle deelname van de verenigingen die personen met een handicap en hun families vertegenwoordigen.

→ De NHRPH vraagt:

- dringend werk te maken van de oprichting van het mechanisme voorzien in artikel 33.2, gezien de snel naderende deadline voor het indienen van het eerste verslag aan de Verenigde Naties op 1 augustus 2011.
- dat de NHRPH sterk betrokken en vertegenwoordigd mag zijn binnen dat mechanisme.
- een werkprocedure voor de structurele integratie van de adviezen en standpunten van de NHRPH en van de adviescommissies van de deelstaten in de denk- en beslissingsprocessen betreffende de reglementering en het beleid van zowel de federale overheid als van de deelstaten. Op dat vlak is ook de oprichting van een Vlaams adviesorgaan een dringende noodzaak. De erkenning en ondersteuning van het BDF als onmisbare speler bij alle Europese en internationale materies die met personen met een handicap te maken hebben is ook een prioriteit.

2. Justitie en gelijkheid: de persoon met een handicap is een volwaardig burger:

Rechtsbekwaamheid en de uitoefening ervan: de persoon met een handicap is drager van rechten en plichten. Die rechten zijn onvervreemdbaar. In het dagelijks leven wordt er niet consequent met die rechten omgegaan; ze worden soms zelfs gewoon geweigerd aan personen met een handicap.

→

De NHRPH vraagt:

- Een onmiddellijke en onvoorwaardelijke toepassing van de non-discriminatiewet
- Een goede afwerking van het wetsvoorstel tot wijziging van de wetgeving betreffende de onbekwaamheidsstatuten wat betreft de invoering van een globaal statuut, en dit met respect voor de rechtsbekwaamheid van de persoon met een handicap. Het is van primordiaal belang dat de NHRPH structureel bij dat proces betrokken wordt.
- Er wordt aangedrongen op een humanere benadering in de toepassing van de wetgeving op de bescherming van de goederen van "onbekwamen". Het aantal mandaten en de vergoeding van de voorlopige bewindvoerder dient beperkt te worden; de bewindvoerder dient bij voorkeur gekozen te worden onder de familieleden. Naast een nieuwe wetgeving moeten ook de middelen voorzien worden die het de betrokken instanties (zoals de vrederechters) mogelijk maken hun taak naar behoren te vervullen. De NHRPH is van oordeel dat geen enkele tegemoetkoming aan personen met een handicap (noch de inkomensvervangende tegemoetkoming, noch de integratietegemoetkoming, noch de tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden) in aanmerking mag komen om de vergoeding voor de voorlopige bewindvoerder vast te stellen.
- In België bestaat de gevangenisbevolking voor 10% uit personen met een geestesstoornis. Die worden daar voor onbepaalde duur 'geparkeerd' in de psychiatrische vleugel van de gevangenis. De vereiste zorgen - waarvan sprake in artikel 2 van de wet van 21 april 2007 - zijn er ontoereikend, onaangepast of gewoonweg onbestaande. De NHRPH vraagt met aandrang maatregelen te treffen om die mensen in aangepaste zorginstellingen onder te brengen.
- De hiaten in de wetgeving van 2007 (geen psychiater in de strafuitvoeringsrechtbank, geen mogelijkheid van beroep tegen die beslissingen, geen tegensprekelijk debat in sommige gevallen,...) moeten weggewerkt worden.

3. Waardigheid van de personen met een handicap: een waardig inkomen verzekeren

De tegemoetkomingen maakten op 1 maart 2011 in België een noodzakelijke bron van inkomsten uit voor 306.483 personen met een handicap. Aangezien deze tegemoetkomingen residuair zijn en slechts na een inkomensonderzoek worden uitgekeerd, kan gesteld worden dat een aanzienlijk deel van deze bevolkingsgroep onder de armoedegrens leeft.

De handicap en de gebrekkige primaire toegang tot een hele reeks goederen en diensten brengen aanzienlijke meerkosten voor de persoon met een handicap met zich mee, zeker in vergelijking met andere burgers. De persoon is in wezen het slachtoffer van zijn of haar handicap. Ook heeft de financieel-economische crisis een hele reeks beleidsprogramma's ter ondersteuning van de zwaksten afgeremd of zelfs verminderd. Ondertussen laat de maatschappij het na van de fundamenteelste behoeften en rechten van personen met een handicap te integreren in haar beleidslijnen. Zo worden de personen met een handicap slachtoffer van een drievoudige discriminatie: hun handicap zelf, hun materiële, maatschappelijke, economische en culturele milieu dat niet aan hun behoeften is aangepast en tot slot nog de crisis. Die situatie is fundamenteel onrechtvaardig en een staat die zich sociaal noemt onwaardig.

→ **De NHRPH vraagt:**

Op middellange termijn:

- Een grondige hervorming van het stelsel van de tegemoetkomingen aan personen met een handicap: de wetgeving is meer dan 20 jaar geleden tot stand gekomen en heeft in de loop der jaren talrijke wijzigingen ondergaan. De aanpassingen waren niet altijd op elkaar afgestemd: voor het doelpubliek is het geheel onsamenhangend, complex en ondoorzichtig geworden. Erger nog, het stelsel voorziet niet in de elementaire vereiste van respect voor de waardigheid van de personen met een handicap.
- Bij die hervorming is het belangrijk om voor de integratietegemoetkoming (tegemoetkoming voor personen waarvan de verminderde of tekortschietende zelfredzaamheid is aangetoond) rekening te houden met de bedoeling van de wetgever bij de inwerkingtreding van de wet op 27 februari 1987. Deze tegemoetkoming moet worden toegekend zonder rekening te houden met de inkomsten. Wanneer rekening wordt gehouden met de inkomsten, zoals thans het geval is, moet de persoon met een handicap zelf de kosten dragen van zijn of haar handicap. De Staat moet, op grond van de principes van non-discriminatie en gelijke kansen voor iedereen, voorzien in de behoeften van al zijn burgers.

In afwachting daarvan:

Voor de inkomensvervangende tegemoetkoming (tegemoetkoming voor personen van wie is vastgesteld dat de lichamelijke of psychische toestand zijn of haar verdienvermogen heeft verminderd tot een derde of minder van wat een gezonde persoon door het uitoefenen van een beroep op de algemene arbeidsmarkt kan verdienen):

- De verhoging van het bedrag van de inkomensvervangende tegemoetkoming (want onder de armoedegrens). De kleine correctie van 2% is onvoldoende om de enorme kloof tussen het bedrag van de inkomensvervangende tegemoetkoming en de armoedegrens (15 %!) te dichten.

Voor de integratietegemoetkoming:

- De vermindering van de integratietegemoetkoming met 28 % bij verblijf in een instelling op kosten van de overheid afschaffen. Voor de tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden werd een dergelijke inhouding wel al geschrapt uit de reglementering.

Voor de werkende personen met een handicap:

- Het hebben van een tewerkstelling mag de medische erkenning van het recht op een inkomensvervangende tegemoetkoming niet schaden. Personen met een handicap die een tewerkstelling verkrijgen mogen hierdoor niet automatisch beschouwd worden als arbeidsgeschikt, wat zou betekenen dat ze niet meer in aanmerking komen voor een inkomensvervangende tegemoetkoming.

- Ter herinnering: de integratietegemoetkoming heeft als doel de meerkosten te compenseren die de handicap met zich meebrengt. Momenteel wordt die geheel of gedeeltelijk ingetrokken zo gauw de persoon met een handicap gaat werken en het plafond van de vrijstelling wordt overschreden. Deze rem op de tewerkstelling moet dringend worden verholpen!
- De werkloosheidsvallen elimineren. Personen die werkloos worden en een vervangingsinkomen ontvangen verliezen een deel van hun inkomen en van de tegemoetkoming. Een tijdelijke tegemoetkoming - zoals voorzien in een nota van de administratie - moet ingevoerd worden wanneer de persoon met een handicap alle inkomsten heeft verloren na het beëindigen van een tewerkstelling.

Voor het hele stelsel van de tegemoetkomingen:

- De bedragen van de tegemoetkomingen en de vrijstellingen dienen welvaartsvast gemaakt te worden: de bovengrenzen en de vrijstellingen moeten dringend worden geëvalueerd zodat de persoon in kwestie een effectieve herziening van zijn of haar tegemoetkoming kan bekomen. Als enkel de inkomensvervangende tegemoetkoming aangepast wordt - zoals nu het geval is -, dan leidt dat in bepaalde gevallen tot situaties waarbij personen met een handicap die zowel een tegemoetkoming als een vervangingsinkomen ontvangen de verhoging van hun tegemoetkoming ten gevolge de welvaartsaanpassing tenietgedaan zien door dezelfde aanpassing aan de kant van het vervangingsinkomen.
- Het Rekenhof heeft zijn evaluatieverslag afgeleverd over de medische en administratieve behandeling van tegemoetkomingsdossiers voor personen met een handicap in de periode 2008-2010. De implementatie van de aanbevelingen in het verslag en de noodzakelijke structurele opvolging ervan is van essentieel belang.

Voor de personen met een handicap die maatschappelijke hulp ontvangen:

- Noch de integratietegemoetkoming noch de tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden zijn inkomens. Ze kunnen onder geen enkel beding in aanmerking komen voor de vaststelling van maatschappelijke hulp (OCMW).

4. Recht op arbeid en vorming voor personen met een handicap

Het hebben van werk blijft een voorrangsweg naar maatschappelijke inclusie. Heel wat personen met een handicap hebben voldoende kennis en vaardigheden om bij te dragen tot de ontwikkeling van onze maatschappij. Vooroordelen, het gemakkelijke excuus van de crisis en de afwezigheid van redelijke aanpassingen verhinderen de meesten onder hen toch de toegang tot werk.

Anderen kregen om dezelfde redenen nooit toegang tot vorming met perspectief. Dat is een schande!

Vaak, zoals bij duizenden families, lijdt de naaste familie er ook onder, niet alleen financieel, maar ook op het vlak van de maatschappelijke inclusie van de familieleden zelf. Niet zelden zien die zich immers genoodzaakt om deeltijds te gaan werken of zelfs hun werk op te geven om de persoon met een handicap te helpen.

→ **De NHRPH vraagt:**

- Een versterkt overleg tussen de federale overheid en de Gemeenschappen en Gewesten, specifiek in het kader van de Interministeriële Conferenties. Alleen binnen dat overleg kan ten volle de weerslag van tewerkstellingsmaatregelen vanwege de federale overheid worden ingeschat.
- Dat de bestaande maatregelen, ook die buiten het tewerkstellingsbeleid (vervoer, zorg, toegankelijkheid,...), op elkaar worden afgesteld, niet alleen om personen met een handicap aan werk te helpen, maar ook om hen aan het werk te houden.
- Een stelsel van tegemoetkomingen dat wezenlijk bijdraagt tot het tewerkstellingsbeleid via een snelle en automatische overbrugging van de arbeidsonderbrekingen. In het huidige stelsel ontbreekt die dimensie volkomen.
- Maatregelen ten gunste van de persoon met een handicap en zijn of haar familie, waardoor het verwerven of het behouden van werk zowel voor de persoon met een handicap als voor de partner en familieleden bevorderd wordt.
- Bijzondere aandacht voor het sociaal en fiscaal statuut van de helpende persoon en voor de regeling van het ouderschapsverlof volgens de werkelijke noden van de naasten van de personen met een handicap. De recente maatregelen voor het ouderschapsverlof schieten te kort op het vlak van duur en financiële overbrugging van de arbeidsonderbreking. Ook zijn er maatregelen nodig voor beter aangepaste pensioenen.
- De middelen van het gesneuvelde 'Fonds voor tewerkstelling van personen met een handicap' omzetten in Activa-maatregelen en gebruiken voor het oorspronkelijke doel. De NHRPH heeft in zijn opeenvolgende adviezen herhaaldelijk maatregelen gevraagd voor een deeltijdse tewerkstelling voor personen met een zware handicap. De NHRPH heeft er verder op aangedrongen bij de invoering en de evaluatie van die maatregelen betrokken te worden.
- De verwezenlijking van de 3-percentnorm voor de tewerkstelling van personen met een handicap bij het openbaar ambt. De quota zijn een noodzakelijk instrument naast andere tewerkstellingsbevorderende maatregelen. Ook dient onderzocht te worden of er quota moeten komen in de privésector..
- Er dient ook gezocht te worden naar synergieën tussen de bedrijven voor aangepast werk en de traditionele bedrijven.
- De mogelijkheid van vervroegde toegang tot het pensioen (met behoud van de rechten) moet onderzocht worden, zoals beschreven in de aanbevelingen opgenomen in het evaluatieverslag 2009 van de Begeleidingscommissie voor de aanwerving van personen met een handicap in het federaal openbaar ambt. Voor veel personen met een handicap is het immers zo goed als onmogelijk een volledige loopbaan te volbrengen.

5. Verzekering Geneeskundige Verzorging en Uitkering (VGUV) gelinkt aan handicap of ziekte, ongeacht de aard ervan

De begrippen 'handicap' en 'ziekte' zijn intrinsiek verbonden met de zorgdimensie. Uit heel wat studies blijkt dat vele personen met een handicap of ziekte zich noodgedwongen medische en paramedische zorgen en hulpmiddelen ontzeggen. De crisis heeft dat verschijnsel alleen maar verergerd, wat soms leidt tot situaties van pure menselijke aftakeling.

De strikte toepassing van artikel 100 van de wet inzake geneeskundige verzorging en uitkeringen zadelt de personen met een handicap op met situaties waarin ze voor langere periodes zonder inkomsten zitten. Op dit vlak zijn het begrip "vroegere gezondheidstoestand" en de toepassing ervan hoognodig aan herziening toe.

→ De NHRPH vraagt:

- De snelle en volledige installatie van het Observatorium voor Chronische Ziekten en de mogelijkheid om hieraan deel te nemen.
- Een grotere tussenkomst in de kosten voor ernstige en chronische ziekten.
- Een aanhoudende verbetering van de nomenclatuur op de rolstoelen en gelijke terugbetaling voor alle auditieve hulpmiddelen. Principieel zou alles wat betreft de terugbetaling van mobiliteitshulpmiddelen tot de bevoegdheid van het RIZIV moeten behoren. Er wordt een verdere aanpassing van de procedure gevraagd met een verminderde invloed van de bandagist en de mogelijkheid een rolstoel in het buitenland aan te kopen, met dezelfde garanties als in België.
- Het principe van ondersteuning bij de aankoop door multidisciplinaire teams – en niet enkel bandagisten – moet dringend worden ingevoerd. Deze teams mogen onder geen beding verbonden zijn met commerciële diensten.
- Op het vlak van de hulpmiddelen op federaal niveau waarvoor het advies van een pluridisciplinair team nodig is moeten er dringend voorwaarden voor de erkenning van de pluridisciplinaire teams vastgelegd worden. Er zou trouwens veel vaker een beroep moeten worden gedaan op pluridisciplinaire teams.
- Klassieke auditieve hulpmiddelen worden niet volledig terugbetaald. De keuze van een gehoorapparaat komt dus principieel toe aan de betrokkene.
- Incontinentiemateriaal moet aan iedereen terugbetaald worden. Personen die incontinent zijn maar verder geen zware handicap hebben worden nog steeds uitgesloten.
- De ziekte- en invaliditeitsverzekering optrekken voor gezinshoofden met slechts één inkomen per gezin. Gezinshoofden met één inkomen per gezin ontvangen een bedrag van 1284,86 euro per maand, en zitten hiermee onder de armoedegrens. Als er kinderen in het gezin zijn, is de situatie nog dramatischer.
- Werk maken van het dossier betreffende de bijzondere criteria voor de erkenning van geneesheren-specialisten die houder zijn van de bijzondere beroepstitel in de functionele, sociale en professionele revalidatie van personen met een handicap.
- De strikte toepassing van artikel 100 stelt een ernstig probleem voor de persoon met een handicap met een zwaar verminderd verdienvermogen en met afwisselende periodes van tewerkstelling en werkloosheid. In bepaalde gevallen is het erg moeilijk om een

verergering van de handicap of ziekte aan te tonen. Dit artikel moet dus dringend herzien worden.

- Een samenwerkingsprotocol tussen de VDAB en het RIZIV kan een wijziging van artikel 100 overbodig maken.
- Verder is het zo dat – nog steeds met artikel 100 in het achterhoofd – de huidige termijn van een dossierbehandeling voor tegemoetkomingen aan personen met een handicap van die aard is dat de aanvragers het gedurende vele maanden geheel of gedeeltelijk zonder inkomsten moeten stellen.

6. Meer rekening houden met de behoeften van kinderen met een handicap

De toeslagen op de kinderbijslag voor kinderen met een aandoening moet zo vlug mogelijk worden geëvalueerd. De nieuwe wetgeving inzake de toeslag voor kinderen met een aandoening of handicap, van kracht sinds 01.05.2003, diende na twee jaar te worden geëvalueerd. Die evaluatie vond ook effectief plaats, maar nu de nieuwe wetgeving invloed heeft op alle leeftijdscategorieën lijkt een nieuwe evaluatie – in nauwe samenwerking met de NHRPH en de sector – noodzakelijk.

→ De NHRPH vraagt:

- Een evaluatie van de wetgeving vanuit het perspectief van de behoeften van kinderen en gezinnen. Het volstaat niet om alleen maar statistische gegevens te verzamelen en te analyseren; men moet ook nagaan of het stelsel in overeenstemming is met de behoeften van de kinderen en hun families.
- Doorvoeren van de aanpassingen waarvan uit de evaluatie blijkt dat ze nodig zijn om de bijkomende kinderbijslag voor kinderen met een handicap efficiënter te maken.

7. Mobiliteit en toegankelijkheid van alle goederen en diensten

De reglementeringen betreffende non-discriminatie en actieve toegang tot goederen en diensten zijn uitgebreid en ambitieus. Toch zijn de tekortkomingen op het terrein zelf enorm. De kloof tussen de intenties van de wetgever en de toepassing is wijd en voor velen een bron van desillusies en bitterheid. Voor de persoon met een handicap die slachtoffer is van een discriminatie is het niet eenvoudig om naar de rechter te stappen met zijn of haar dossier. Daar kunnen niet alleen financiële, maar ook materiële, intellectuele en psychologische gronden voor aangehaald worden. Het gevolg hiervan is dat het recht zoals het vastgelegd is in de teksten dode letter blijft voor de persoon in kwestie.

→ De CSNPH vraagt:

- Principiële maatregelen op lange termijn zijn noodzakelijk om de toegankelijkheid te bevorderen van openbare gebouwen en voorzieningen van algemeen belang, vervoersinfrastructuur en cultureel aanbod.
Vergeeten groepen, zoals de personen met een verstandelijke beperking, verdienen extra aandacht. Het realiseren van de toegankelijkheid moet opgenomen worden in een meerjarenplan, in overleg met de verenigingen van personen met een handicap. Bijzondere aandacht wordt gevraagd voor de NMBS en De Post die als overheidsbedrijven instaan voor een dagelijkse en belangrijke dienstverlening aan de burger, maar verder ook voor de luchthavens en alle producenten en leveranciers van communicatietechnologie. In

de beheerovereenkomsten van de desbetreffende (overheids)bedrijven moet een specifiek hoofdstuk aan deze problematiek gewijd zijn. Het is essentieel en dringend – want in overeenstemming met het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van de personen met een handicap – dat de NHRPH niet alleen op de hoogte wordt gehouden, maar ook daadwerkelijk wordt betrokken bij het opstellen van de beheercontracten en hun uitwerking.

- Hoewel de vraag naar toegankelijkheid algemeen is gesteld, moet in aansluiting met voorgaand punt opgemerkt worden dat de gebouwen van Justitie meestal niet toegankelijk zijn voor personen met een handicap.
- Meer coherentie en ook coördinatie van het openbaar vervoer zijn een noodzaak. De NHRPH vraagt met aandrang extra inspanningen op het vlak van dienstverlening. Een betere informering van de gebruiker is noodzakelijk, onder meer betreffende de door het personeel verleende diensten.
- In afwachting van een hoognodige grondige algemene hervorming van het kieswetboek vraagt de NHRPH specifiek en met aandrang de nodige aandacht voor een betere toegankelijkheid van de stembureaus, en dat op alle vlakken (vlot leesbare lijsten bijvoorbeeld), met inbegrip van het stemmen zelf. Het is essentieel dat iedereen in volle autonomie gebruik kan maken van de informaticatoepassingen voor de inlichtingen en het stemmen zelf. Even belangrijk is een goede begeleiding voor hen die dat wensen, vanzelfsprekend met inachtname van hun grondrecht om vrij een stem uit te brengen.
- Toegang tot de OCMW-budgetten voor sociale, culturele en sportieve participatie voor personen met een inkomen vergelijkbaar met het leefloon. De OCMW's kennen deze budgetten uitsluitend toe aan personen met een leefloon en sluiten hierbij personen met een vergelijkbaar inkomen (inkomensvervangende tegemoetkoming, ziekte- en invaliditeitsverzekering) uit.
- De toegang tot alle informatiekanalen is zeer belangrijk voor personen met een handicap en moet worden gegarandeerd:
  - Openbare instellingen moeten hun websites toegankelijk maken voor alle burgers en in het bijzonder voor de personen met een handicap.
  - De informatiekanalen moeten toegankelijk zijn voor iedereen.
  - In het kader van de klantvriendelijkheid wordt eveneens gevraagd dat de federale overheidsdiensten erop toezien in hun briefwisseling met Duitstalige burgers met een handicap gebruik te maken van het Duits.
- De NHRPH vraagt betaalbare en toegankelijke verzekeringen en financiële producten. Personen met een handicap worden uitgesloten van levensverzekeringen, hospitalisatieverzekeringen, ongevallenverzekeringen .... Bankdiensten moeten fysiek en verstandelijk toegankelijk zijn voor iedereen (internetloketten,...) zonder dat de gebruikte systemen de facto gebruikers uitsluiten. Aangepast wetgevend werk is hier noodzakelijk.

8. Voorzieningen bij inclusie

Net als het stelsel van de tegemoetkomingen beantwoordt dat van de federale voorzieningen niet meer aan de behoeften van de personen met een handicap. Het stelsel moet herzien worden binnen het kader van een efficiënte ondersteuning van inclusie van personen met een handicap in het maatschappelijk leven.

→ **De NHRPH vraagt:**

- Een nieuwe definitie van de voorzieningen als 'compensatie' veeleer dan als 'voordeel'.
- Of de huidige reglementering voor de parkeerkaart niet herzien moet worden. De NHRPH is zich bewust van de complexiteit van de kwestie, maar het gebruik van de parkeerkaart stelt veel problemen.
- De terugbetaling en vermindering van BTW bij de aankoop van een autovoertuig, ook voor de enige gezinswagen gebruikt door de partner. Een groot aantal gezinnen beschikt slechts over één wagen. Er is bovendien een interpretatieprobleem. Duidelijke richtlijnen zijn noodzakelijk.
- De toekenning van sociale tarieven voor de persoonlijke gsm en het internet. Deze sociale tarieven kaderen in de verbetering van de toegang tot de communicatiemiddelen, zeer belangrijk voor de persoon met een handicap. De gsm is een persoonlijk gebruiksvoorwerp; de toekenning van het sociaal tarief aan slechts één lid per gezin houdt daar geen rekening mee.

9. De versterking van het secretariaat van de NHRPH

De transversale sensibiliseringsopdracht van de NHRPH ten voordele van de inclusie van de behoeften van de personen met een handicap op alle vlakken vereist een secretariaat dat een efficiënte en grondige opvolging kan verzekeren. Dat is momenteel niet mogelijk wegens een personeelstekort. Om hieraan te kunnen voldoen heeft het huidige secretariaat dringend versterking nodig.

→ **De NHRPH vraagt:**

- De versterking van de rol van de Nationale Hoge Raad voor Personen met een handicap en daaraan gekoppeld het ter beschikking stellen van voldoende middelen. De NHRPH heeft aangetoond niet te aarzelen om voor de belangen van personen met een handicap op te komen. De vorige regering heeft de inzet van de NHRPH erkend door daadwerkelijk meer middelen ter beschikking te stellen. Aangezien de situatie van de persoon met een handicap in alle bevoegdheidsdomeinen in acht moet genomen worden, zoals erkend in de beleidsnota van de vorige Staatssecretaris, is de opdracht groot, en zijn de daaraan gekoppelde verwachtingen breed. De NHRPH vraagt hiervoor dan ook bijkomend personeel en bijkomende middelen. Deze vraag sluit overigens aan bij de nieuwe benadering zoals ze in het VN-Verdrag inzake de rechten van de personen met een handicap wordt naar voren geschoven.
-